

Velja po pošti:
celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6.50
za en mesec 2.20
za hemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:
za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petlivra (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvra 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6. Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Pomlad v Belokrajini.

Shod »Kmečke zveze« za Belokrajino se je prav častno in ob ogromni udeležbi vršil pretečeno nedeljo, dne 2. maja, v Podzemlju. Od vseh strani sosednih vasi so prihiteli kmetje z veselimi obrazom in vidnim zanimanjem za napredek in organizacijo. Brez vabil in brez vsake agitacije se je zbralo nad 200 mož po prvi maši pred lepo podzemeljsko cerkvijo. Na shod je prišel tudi vrli okrajni glavar iz Čermonjla, g. Domicelj. Zborovanje je otvoril tajnik S. L. S. dr. Val. Rožič, pozdravil vse navzoče ter jim v kratkih besedah razložil namen in pomen shoda. Na predlog dr. Rožiča se je soglasno izvolil za predsednika zborovanja vrli gribeljski župan, poverjenik »Kmečke zveze«, gospod Željko, ki se je v lepih besedah zahvalil za to čast, prevzel predsedstvo ter v lepem nagovoru pozdravil vse navzoče, posebno poslanca Matjašiča in dr. Rožiča, pozival navzoče, naj pazljivo sledijo govorom in izvajanjem obeh govornikov, nakar podeli besedo posl. g. Matjašiču. G. Matjašič je kot deželni poslanec izvajal sledeče:

Predragi rojaki volivci! Prišel sem med vas, da se vam zahvalim za to čast, ker ste me izvolili svojim poslancem. Ob ljubim vam, da se bom vedno trudil in delal za belokranjske kmečke koristi. Govornik je nadalje govoril o delovanju deželnega zbora v zadnjem zimskem zasedanju. Posebno natančno in jasno je zbranim kmetom razložil spremembo občinskega reda in volivnega reda, cestni in lovski zakon. Na željo lističa »Belokranjca« je navzočim razjasnil določno in jasno desetmilijonsko posojilo deželnega zbora. Rekel je: Ako nimamo denarja, ne moremo napraviti dobrih cest, prepotrebni vodovodov in vodnjakov, ne moremo napraviti drugih melioracij, kakor zboljšanje pašnikov, travnikov, uravnava voda, hudournikov, rek itd. In če nimamo dobrih občil, dobrih sredstev za povzdigo našega gospodarstva in kmetijstva sploh, tudi ne moremo napredovati in dobivati denarja v deželo. Vsi navzoči kmetje so z živahnim pritjevanjem sledili vsem govornikovim izvajanjem in so z vidno zadovoljnostjo vzeli na znanje poročilo svojega vrlega poslanca Matjašiča. Živahni živio-klici so sledili njegovemu govoru. Nato podeli g. župan Željko besedo tajniku S. L. S. dr. Rožiču iz Ljubljane. Tajnik dr. Ro-

žič je skoro v enournem govoru razvil program »Kmečkih zvez«, razložil njih pomen in namen v gospodarskem, izobraževalnem in političnem cizru. Posebno je poudarjal preveliko važnost »Kmečke zveze« za Belokrajino, ker tukaj ima ravno »Kmečka zveza« prelepo nalogo, da jih gospodarsko izobrazijo in jih združi v eno močno, nepremagljivo gospodarsko organizacijo, kajti Belokrajina je lepa, bogata in z naravnimi krasotami obdarjena deželica, samo gospodarsko je precej zanemarjena. Z ustanavljanjem različnih gospodarskih zadrug se bo polagoma mnogo doseglo in izboljšalo na gospodarskem polju. Govornik omenja med drugim preveliko potrebo ustanovitve vinarske zadruge za Belokrajino, ki bi skušala razprodati dobro pristno belokranjsko vino. Letos imajo še vse polno vina in trta zopet dobro kaže — a z vinom ne morejo nikamor. Zato Belokranjecem železnico, drugače se bodo vtopili v vino. In tukaj boče ravno združništvo močno pomagalo kmetom. Govornik govori dalje o državnem zboru; omenja olajšanje vojaške službe in odpravo zadnjih dveh orožnih vaj in pomoč rezervistom. Razlaga pomen kmetijskih tečajev in potrebo kmetijskega pouka pri vojakihi. Govornik razloži natanko melioracijski zakon in s primeri pojasni deželno posojilo, ki bo neprecenljive vrednosti, ravno za Belokrajino, ki bo dobila s tem posojilom vodovod, ceste in druge koristne naprave. Končno se še pomudi pri socialnih demokratih, ki kmeta dolže draginje, ki pa še za en vinar ni podražil mesa ne meščanu, ne uradniku, ne delavcu, pač pa to delajo združeni židje, veliki trgovci-kapitalisti, ki so združeni v svojih trustih in kartelih. — Zato kliče kmetom: Z združenimi močmi si osnujte zadrug in trdno držite skupaj kot en mož. — Zbrani kmetje so živahno pritjevali govorniku in se mu z veselimi obrazom zahvaljevali za podučne besede. Rekli so:

Zdaj pa že nekaj več znamo. Le pride še med nas, ker smo poduka potrebni. Govornik je obljubil, da še pride rad in z veseljem med Belokranjce. — Po govoru so posamezni kmetje gospodariji izražali svoje želje, katere so si zapisali g. okrajni glavar, poslanec in tajnik S. L. S. Nato je predsednik zborovanja, g. župan Željko, povzel besedo, se zahvalil govornikom za trud in g. okrajnemu glavarju, da je počastil shod s svojo prijazno navzočnostjo. Kmetje so veselih obrazov zapuščali zborovališče in se živahno pomenkovaje podali na svoje domove, z upanjem in navdušenjem v srcu, da se z vso vneto

oprimejo S. L. S. in njene prelepe gospodarske organizacije.

Pozor!

Danes se je odpeljal cesar v Budimpešto. Sprejemal bo ogrske državnike, da se informira o položaju in razreši »krizo«. Pripravljajo se velike stvari.

Obstoja pa tudi velika nevarnost. Sedanja ogrska vlada je bila sestavljena iz treh strank: neodvisne, ustavne in ljudske. Podlaga Weckerlovi vladi je bil nekak kompromis med dualistiškimi načeli, katera predstavljati 1867-stranki, ustavna in ljudska, in med principi Košutovcev, ki imajo na svoji zastavi zapisano leto 1848. Nasproti kroni pa je bila ta vlada vezana po posebnem paktu, kojega glavna naloga je bila, da se izvede splošna in enaka volivna pravica in se ne urgira-jo vojaška vprašanja.

Razdeljene uloge.

Zdaj pa se vse to maje. Košutovci nočejo več koalicijske vlade, ampak neodvisno. Položaj smatrajo za ugoden in upajo, da kralja pregovorijo. Uloge so si tako-le razdelili: Justh zahteva neodvisno banko in koncesije na vojaškem polju. Weckerle gre h kralju in izjavi, da ne more več vladati, ker neodvisniki zahtevajo reči, ki jih ni v paktu. Obenem naj kralju nasvetuje, da poveri vlado popolnoma Košutovcem — ti bodo že nekoliko odnehali od »ljudskih zahtev«, če jih kralj posadi na mehke ministrske stolce.

In res! Danes se že razširja sledeča

ministrska lista:

Košut, predsednik; Justh za notranje zadeve; Weckerle za finance; za nauk Hoitsy; za honvede Hofmann; za justico Hollo; za železnice Batthyany; za poljedelstvo Mezöfiy, a latere Zichy; Kmetj, Papp, Thoth, Nagy in Bartoky pa državni tajniki. Razun Weckerla in Zichyja pač »lepa družba«! Najbolj kompromitirani ljudje, prvi judje in agenti se ponujajo kralju za najvišja mesta v državi.

Program

pa obetajo sledeči: Podlaga leto 1867. Bančno vprašanje se odgodi do leta 1917. Zato pa mora tudi kralj kaj koncedirati in se ima z njim napraviti nov pakt. »Le-pa družba« kaj dobro računa. Kralj bo namreč kategorično zahteval predvsem izvedbo volivne reforme. To pa je Košutovcem čisto prav; oni hočejo namreč do-

biti vlado v roke ravno sedaj, ko treba reformo izvesti!

Volivno reformo

bodo Košutovci izpeljali. Kako, že vedo. Imenovali bodo samo svoje pristaše za nadžupane, se polastili vsega upravnega aparata in potem ni kaj, da ne bi se volivna »reforma« izvedla tako, da bo Košutovcem prav.

Avstrija.

Vsi avstrijski listi, tudi liberalni, roté v tem trenutku krono, naj se ne dá od Košutovcev zopet pregovoriti. Krona mora dobiti trdne garancije, da se volivna reforma izpelje po pravici in se mora ustaviti poizkusom neodvisnikov storiti z novim paktom zopet korak naprej do programa puntarja Lajos Košuta.

Veliko nad stavi javnost na prestolonaslednika Franca Ferdinanda. »Kölnische Zeitung« javlja, da je prestolonaslednik Weckerlu v avdienci povedal mnogo bridkih resnic in se ostro izjavil proti vsakršnim koncesijam. Naša vlada bo to vest sicer utajila, vendar ni dvoma, da prestolonaslednik Mažarom zelo gleda na prste.

Največ pa smemo in moramo pričakovati ter zahtevati od avstrijskega parlamenta in vlade, da se zlomi Košutovska oligarhija. Veliko je zdaj tudi odvisno od Hrvatov, ki so svojčas podpirali Košutovce proti kroni, danes pa so menda drugačnih misli, ko vidijo na zagrebškem procesu in vedno rastočem pomažarjevanju Hrvaške, kam so prišli. V prvi vrsti pa ima zdaj naša vlada čas premišljevat, ali je ugodno zanjo in za monarhijo, da prezira Slovane, posebno Jugoslovane...

Ministrski svet.

Novi davki in sanacija deželnih financ.

Dunaj, 3. maja. Danes se je vršil ministrski svet. Vlada je sklenila zahtevati od zbornice, da votira v prvi vrsti vse one predloge, ki merijo na to, da se povečajo državni dohodki. Ti predlogi so:

1. Državni davek na pivo.
2. Davek na špirit.
3. Sanacija in kontrola deželnih financ.

Vlada upa, da bodo ti zakonski predlogi vsi po preteku enega tedna po prvem branju izročeni 52-članskemu posebnemu odseku. Predloge o aneksiji Bosne vlada ne bo urgirala, ker se 1. hoče ozirati na Ogre, ki so zlasti zdaj zelo občutljivi, 2. pa je zunanji položaj itak razjasnjen. Da bi zbornica rešila redno proračun za 1909., nihče ne misli. Račune o izdatkih za

LISTEK.

Dr. Jan. Gogala, ustanovitelj Marijani ča.
† 4. maja 1884.

Dne 4. maja je minulo 25 let odkar je umrl ustanovitelj Marijanišča, imenovani knezoškof ljubljanski dr. Jan. Gogala. Pokojnik zasluži v polni meri, da se ga ob tej žalni obletnici spominjamo. Pred nami se pojavi mož, kakoršnih nam je domovina le malo podarila. Mož učenjak, pedagog, duhoven po Srcu božjem, mogočen v besedi, še večji pa po svojih delih. Starejši med nami se ga še živo spominjamo kot svojega profesorja na gimnaziji v Ljubljani, kjer je mnogo let vzorno deloval, čislani in spoštovan z nekim svetim strahom od učencev in tovarišev profesorjev. Nepozabna so nam njegova klasična predavanja. Bil je redkobeseden, pa vsaka njegova beseda je bila premišljena, tehtna in je padla kakor kamen vselej na pravo mesto. Opominjal je malokdaj, dovolj nam je bil njegov resno-mil pogled. S svojim bistro-jasnim očesom je obvladal z največjo lahkoto najtočnejši red v šoli. V zboru profesorjev je bila njegova beseda odločevalna. Kot vzgojitelj se je držal načela, da naj se mladina vzgaja kolikor mogoče samostojno, vzgoji-

telj posegaj vmes le tedaj, kadar je to neobhodno potrebno in sicer na način, s katerim jih pridobiva za dobro stvar. Takega je bil kazal vedno tudi kot vodja v Alojzijevišču in v bogoslovnem semenišču. Huda želodčna bolezen ga je v Alojznicu mučila dolgo vrsto let. Ko je nekako čudežno ozdravil, tedaj je tudi nekako čudežno vplamtelo njegovo življenje zadnjih let. Vsa živa ljubezen do Boga in do bližnjega, ki se je celo življenje nabirala v tem plemenitem srcu, je oživela in z vso silo hitela na dan. Tedaj je razvil pokojnik svoje karitativno delovanje v službi revežev in zlasti osirotele mladine. Oživela je pod njegovim vplivom družba sv. Vincencija, ki skrbi za gmotne in duševne potrebe ubogih; prav posebno pa mu je bilo v mislih zavetišče za sirote. Takrat se je rodila v glavi dr. Gogali misel, da treba v Ljubljani zgraditi tak zavod. In tedaj se je postavil temeljni kamen za Marijanišče. Imeli so denarja 11 goldinarjev, ko so se privikrat zbrali v posvet za ustanovitev Marijanišča. Toda pokojni Gogala, ki je takrat že bolj v nebesih živel, nego na zemlji ter računal bolj z božjo pomočjo, nego s človeško, se tega ni ostražil. Vso stvar je izročil v naročje Marije pomočnice ter se s svojimi prijatelji in somišljeniki lotil tega božjega dela. Kot Vincencijev brat je pokojni Gogala obiskaval uboge po Ljubljani. Na takem potu je prišel tudi v hišico na Poljanski cesti, kjer sedaj stoji Marijanišče.

Ogledal si je ob tej priliki v službi ubogih lep prostor, ki se mu je zdel kakor na lašč pripraven za zavetišče. S pomočjo dobrih in s časnim imetjem obdarovanih prijateljev in dobrotnikov, v prvi vrsti duhovnov, posrečilo se mu je, da je to stavišče kupil. Kmalu nato je bilo v tej zasilni hišici zbranih kakih trideset sirotnih dečkov pod nadzorstvom usmiljenih sestra. Vzga-jali so se v hiši; v šolo pa so hodili ven v mestne šole. Viden blagoslov je vladal nad bogoljubnim delom pokojnikovim. Vse kar je imel svojega, je Gogala daroval v ta namen; celo na obleki nekda takoskrbno opravljenega gospoda se mu je videlo, da se mora zase zadovoljiti le z najpotrebnejšim. Ta zgled njegove nesebične, požrtvovalne ljubezni do zapuščenih sirotčadi je v nemal kakor iskra tudi srca drugih gospej in gospodov, ki so tekmovali z njim, kdo bo več podaril, kdo več nabral za zgradbo Marijanišča. Tako se je zgradil sedanji srednji del tega zavoda. Ustanovila se je ljudska trirazrednica v zavodu samem, vzgoja in pouk gojencev pa je bil izročen šolskim sestram, ki so prihiteli iz Maribora v Ljubljano. Tista leta si vsaki dan lahko srečal na Poljanski cesti pokojnega dr. Gogala, ki je pohajal zavod. Tako vsestransko delovanje pokojnikovo ni moglo ostati svetu prikrito in zato je po smrti knezoškofa ljubljanskega dr. Pogačarja, bil dr. Gogala imenovan za njegovega naslednika, žal, da ga je to od-

likovanje našlo na smrtni postelji. Zaslug je bilo dovolj, trpljenja in skrbi dovolj, zato mu Bog ni hotel naložiti na rame še bremena škofovske službe. Umrl je dne 4. maja leta 1884. Plakali so na njegovem grobu vsi, ki so poznali njegove vrline, vzlasti pa so se solzili za svojim dobrim očetom ubogi reveži in sirotni dečki. Na smrtni postelji še mu je bilo Marijanišče in njegov razvoj posebno pri srcu. Priporočal je zadevo vzlasti pokojnemu proštu dr. Jarcu, ki je za njim prevzel vodstvo te dobrodelne naprave. Spodbujal je prijatelje, naj ne opesajo pri tem mladinsko-ljubnem delu, kateremu je zagotovljena pomoč od Boga. V pokojnem dr. Lampetu, svojem učencu, je našel dr. Gogala čez nekaj let sebe vrednega naslednika. Tudi ta plemeniti mladinsko-ljub je daroval vse svoje obilne sile v prosep Marijanišča ter je poleg prelata Smrekarja in pl. Laschan-a največ storil, da je vzrasel zavod, ki hrani pod svojo streho blizu 200 gojencev. Vedno pa se kaže, da je zavod premajhen, da bi mogel vsestransko ustrezati sedanjim razmeram in potrebam. Zato se je že dolgo gojila želja, zavod razširiti. In letos, uprav ob 25-letnici smrti pokojnega dr. Gogala, je sklenil upravni svet Vincencijeve družbe prizidati ob Poljanski cesti k dosedanji zgradbi nov trakt za približno 120 gojencev, tako da bo v razširjenem zavodu imelo prostora 300 go-

Bosno predloži vlada delegacijam, zbornici pa šele jeseni. V tekočem zasedanju pride vrsta še na trgovinsko pogodbo z Rumunijo in zakon o lokalnih železnicah.

Brezvladje v Turčiji.

Brez prave vlade! — Obešanje. — Revolva v Carigradu. — Odkritja. — Splošna negotovost.

Le apatiji in mrtvili, ki označujeta široke mase v turškem cesarstvu, se je zahvaliti, da se brezvladje, ki zdaj ondi brezdvomno »vlada«, ne prelevi in javi v popolni anarhiji. »Kizmet!«, pravi moslim in s tem je zanj staro- in mladoturško gibanje položeno ad acta.

Mladoturki nočejo ali ne morejo sestaviti vlade. Sultan Mohamed V. je potrdil prejšnjega vezirja Tefvik-pašo in šejkul-izlama. Zia Eddin efendi ter ostale ministre in dostojanstvenike. Mladoturki menda s tem niso zadovoljni in od kabineta zahtevajo, da se kmalu zbornici predstavi ter naznaní svoj program. Zakaj mladoturki nočejo sami sestaviti kabineta, ni znano; najbrž se jim zdi boljše, vladati brez odgovornosti za kulisami. To pa jih bo brezdvomno pokopalo, kajti na baje nete se nihče dolgo ne more opirati in zanesi.

Mladoturki so v tako negotovem položaju, da se bojé celo novega sultana Mohameda V. Zato urgirajo revizijo ustave, češ, novi sultan se zna premisliti. Mogoče jim proklamacija, hati-hamajun, ki ga je Mohamed V. izdal 1. maja, ne ugaja, ker se kaže v njem prevelika inicijativa. Na vsak način so ti mladoturki prav čudne vrste »ustavniki«.

V Carigradu so mladoturki začeli zdaj z obešanjem. Da niso popohnoma gospodari, kaže to, da so eksekucije izvršili tajno, predvsem pa to, da so se v Carigradu uprli pomorščaki, in da je upor, kakor se zdaj izve, trajal več dni in so ga morali s topovi udušiti. Iz Albanije prihajajo tudi kritične vesti. Albanci nočejo priznati novega sultana, niti njegovih uradnikov in od Mohameda V. zahtevajo, da vpostavi sveti šeriat. Zapodili so večino uradnikov.

Tudi klanja v Mali Aziji utegnejo imeti slabe posledice, ker so ondotni vojaški nezanesljivi, mladoturških pa ne morejo poslati iz Carigrada stran delat mir in red, ko pa v Evropi vré.

Zelo neprevidno je od mladoturkov posebno to, da preganjajo svobodo tiska. Vojno (!) sodišče je namreč suspendiralo list »İkdam«. Kam bodo s to politiko nasilja, ki je v nasprotju z njihovimi lastnimi načeli, prišli, ni težko uganiti.

Nekaj tolažbe pa mladoturki vendar imajo. Prvi evnuh Abd ul Hamidov, Nadir-aga, je namreč veliko obtežilnega za svojega bivšega gospodarja izpovedal. Zaroto je koval posebno albanski vodja Izmail Kemal, ki se zdaj mirno spreha po Atenah. Nadir-aga je mladoturkom izdal tudi korespondenco bivšega sultana z nekim evropskim vladarjem, ki je baje silno kompromitujoča. V kletih Jildizovih pa so našli toliko denarja in vrednostnih papirjev, da je vlada odpovedala nameravano posojilo 300.000 funtov v zlatu pri »Otomanski« in »Nemški banki«.

Mladoturki menda nameravajo tudi Mohameda V. v kratkem odstavi. Nekaj jim ni prav. Disciplinacija sledi disciplinaciji. Tako sta odstavljena tudi kajmakam v Novipazarju in general Jussu od erzerumskega zbora. Gospodje so zelo nervozni. Prišli so do vlade neizkušeni idealisti, ne poznavajoči zapletenega me-

jencev. Nekoliko več kakor 11 goldinarjev, s katerimi je Marjanišče pričel dr. Gogala, imamo sicer stavbenega fonda. vendar bomo morali graditi novo stavbo v zaupanju na božjo previdnost in na podporo prijateljev naše, vzgoje in varstva tako potrebne mladine, ker bodo stroški za zgradbo znašali blizu 300.000 kron. Ne vem, ali smo tako slepi in topi, ali pa tako predrzni, da se ne splašimo pred to velikansko svoto. Jaz sem sicer dolgo omahoval, dolgo se pripravljaval, pa spodbujali so me prijatelji in mladinoljubi in mi dajali poguma tako splošno, da bi se mi zdelo napačno še dalje čakati s prepotrebno zgradbo. Oprtli si bomo seveda ogromno dolga, toda prepričan sem, da bomo z božjo pomočjo zmagovali vsakoletne obresti in amortizacijo, ako ostanejo prijatelji naše mladine zvesti Marjanišču kakor so nam bili dosedaj skozi 28 let.

Trdno nado gojimo, da bomo tudi mi v ljubavi do mladine tekmovali z našimi predniki, ki so praznih rok, a src polnih ljubezni do Boga in bližnjega zgradili tak lep dom krščanske mladinske ljubezni. — Duh pokojnega dr. Gogala, kateremu v spomin 25-letnice njegove smrti so zapisane te besede, zdi se, da veje nad nami in nad našim podjetjem. On nas bodri, on nas vnema, zato pa na delo, na zaslužno, prepotrebno delo naprej!

Ljubljana, 4. maja 1909.

A. Kalan,
vodja Marjanišča.

hanizma turške uprave. Ponavlja se zgodovina vsake revolucije. V interesu mira in nacionalnega razvoja mnogoterih narodov v osmanskem cesarstvu je želeli, da se razmere kmalu konsolidirajo.

PROTI ČESKIM RADIKALCEM.

Praga, 3. maja. Klofačevci so bili tako gotovi, da zmaga pri državnozbornih nadomestnih volitvah v Pragi njihov kandidat, da so napravili črno krsto z napisom: »Tu počiva dr. Metelka«. Zmagal pa je mladočeh Metelka in sicer s pomočjo socialnih demokratov, ki so napovedali Klofačevcem boj do noža.

AVSTRIJSKO-NEMŠKA ZVEZA.

Dunaj, 3. maja. Tu bodo nemškega cesarja in cesarico, ki se v kratkem vrne-ta iz Krfa ter potujeta skozi Pulj ali Trst (mimo Ljubljane) na Dunaj, izredno slovesno sprejeli. Cesar Franc Jožef bo sprejel Viljema II. na kolodvoru z vsemi navvojudi.

PROTISRBSKI PROCES V ZAGREBU.
Odgoden nujni predlog dr. Masarykov. — Aretacija eksduhovnika Schlegla. — Priče.

Dunaj, 3. maja. »Slovanska Jednota« je nujni predlog prof. Masaryka glede na protisrbski proces v Zagrebu odgodila. Zagreb, 3. maja. Tu so zaprli sourednika »Pokreta«, Toni Schlegla. Preje se je izvršila pri njem hišna preiskava. Toni Schlegl je Masaryku dajal podatke glede na proces. Toni Schlegl je bil svojčas vojaški kurat, potem pa odpadel od vere in je sedaj eden najhujših »svobodomiselnih« agitatorjev. Državni pravdnik ga postavi pred sodišče, menda zaradi hujškanja proti javni oblasti. Schlegl je Masaryku brzojavil, da je vlada pričo Schmidt najela in jo za njene izpovedbe plačuje.

Zagreb, 3. maja. Priča Kuzma Sriča iz Vrginmosta izpove, da so Srbi splošno govorili, da je Hrvaška srbska zemlja in da bo zavladal v njej kralj Peter. Agitatorji so bili Pribečević, Oreščanin in Lukač. Sinu njegovemu da so v šoli ubijali v glavo, da je Srb. — Predsednik opominja branitelje, da ne stavijo pričam nepotrebna vprašanja (kakšnega političnega mišljenja so, kaj bero itd.), ker bo drugače proti njim postopal. — Obtoženci tajé. — Priča odgovori, da je ljudi, ki so trdili, da bo v Hrvaški zavladal kralj Peter, vprašal, kdo jih je tega naučil, pa so rekli, da Pribečević, Oreščanin in Lukač. — Orožniški stražmojster Adam Conkić izpove, isto kakor prejšnja priča. Dostavi še, da so Srbi Hrvate tako sovražili, da so jih imenovali »Kranjce« in »lopotarje«, katere da treba preko Kolpe pognati. — Obtoženci tajé. Momčilović očita predsedniku, da je pijanec. Predsednik izjavi, da ima impertinence obtožencev že zadosti in disciplinira Momčilovića; dva dni samotne ječe. Momčilovića odvedo, on pa zakliče, da ne bo nikdar več prišel in ne bo sploh nič več odgovarjal. — Železniški poduradnik Wesely ne izpove nič obtežilnega. — Črevljar Robert Krejsta tudi ne. — Okrajni adjunkt Gjuro Pihler izpove, da je Pribečević veliko korespondiral z Bosanci. Potrdi več propagandističnih pojavov, tega pa ne vé za gotovo, ali je Srb Milič res dejal, da je treba cesarja Franca Jožefa na kol nabosti. — Orožnik Nikola Pavičić izpove, da v Vrginmostu pravoslavni silno sovražijo katoličane. Pop Milič na kraljev rojstni dan ni hotel maše brati. — Obtoženci tajé in zlasti očita-ja državnemu pravdniku, da daje priči Schmidtu 12 kron na dan. Sredi prepira zaključí predsednik sejo.

KORUPCIJA NA FRANCOSKEM.

Pariz, 3. maja. Preiskovalna komisija je dognala, da se je pri mornarici 300 milijonov frankov protipostavno uporabilo. Da se vojno brodovje napravi za boj sposobno, bo treba izdati 500 milijonov frankov.

Dnevne novice.

+ Občni zbor društva »Naše straže« v Ljubljani. Včeraj, dne 3. t. m., vršil se je pri zelo množčevilni udeležbi v središčni dvorani hotela »Union« občni zbor »Naše Straže«. Podpredsednik dr. Krišper je pozdravil navzoče ter izrekel željo, naj bi prišlo do složnih sklepov. Razložil je zgodovino društva, katero je vsled političnih razmer bilo primorano svoje delo omejiti. Naglašal je, da je tako društvo za obmejne Slovence neobhodno potrebno in da bode skrbeti, da se ta prizadevanja v eni ali drugi obliki nadaljujejo in izvršujejo, nekaj se mora brez dvoma zgoditi, to je želja vseh strank. — Blagajnik stolni vikar L. Smolnikar podal je pregled o stanju premoženja, katero je primeroma ugodno, ker znaša čisto 6663 K 67 h. — Po zelo stvarni in obširni debati, katere so se udeležili gg. L. Smolnikar, notar Luka Svetec, dr. Lampe, župnik Vrhovnik, dekan Kolar, župnik Janez Kalan, odvetnik Vencelj, tajnik »Slovenske Matice« Podkrajšek, dr. Aleš Ušeničnik in kanonik Šiška, se je skle-

nilo, da se en del gotovine razdeli prosilcem, ki so že dolgo časa to zahtevali. — Sklenilo se je soglasno in v občno zadovoljnost, da se podeli: 1500 K Katoliškemu političnemu in gospodarskemu društvu za Slovence na Koroškem na roke odvetnika dr. Brejca, da jih porabi po svojem prevdarku, 2600 K za zgradbo društvenega doma v Št. Ilju v Slov. goricah na roke blagajniku Žebotu, 1500 K družbi sv. Cirila in Metoda za zgradbo šole v Marenbergu. Ostanek glavnice se pridrží še nadalje v blagajni. — Imenovani predlagatelji so potem razpravljali o prihodnosti društva ter povdarjali, da je treba za daljše korake še razgovorov in ukrepov. Kanonik Šiška je stavil predlog, da naj ljubljanski člani društvenega načelnitva v dogovoru z merodajnimi osebami predložijo načrt o prihodnjem delovanju. Tudi ta predlog se je soglasno sprejel. — Podpredsednik se je po skoro dvurnem posvetovanju te skupščine v toplih besedah zahvalil vsem došlim skupščinarjem ter s posebnim zadovoljstvom konstatiral, da se je dosegla v tem oziru popolna složnost in navdušenje za nadaljno narodno obrambeno delo.

+ Francoski telovadci slovenskim! Prelat A. Kalan je prejel od podpredsednika »Zveze telovadnih odsekov na Francoskem«, ki izdajajo list »Les Jeunes«, nastopne vrstice: »Brali smo v listu »La Croix« z dne 30. aprila zelo zanimiv članek o krščansko-socialnem gibanju med Slovenci in opazili smo, da so med drugimi organizacijami, ki so se pri vas ustanovile, tudi telovadni odseki. Morda je vam ljubo zvedeti, da tudi na Francoskem nismo zanemarjali telovadne vzgoje pri naši katoliški mladini. Posebe je v tem oziru omeniti dr. Michaux, komanderja reda sv. Silvestra, ki je s tem namenom ustanovil našo zvezo telovadcev, vodil je dvakrat v Rim impozantno število zastopnikov Zveze, ki so bili odlikovani po vsevišnjem blagoslovu sv. Očeta. Sedaj šteje ta telovadna zveza 80.000 telovadcev, porazdeljenih v 8 do 600 skupin. Nas bi zelo veselilo, ako bi se mogla napraviti kaka zveza med našimi mladimi atleti in med vašimi. — De Lapparent, podpredsednik. Paris, 1. maja 1909. 5. Place St' Thomas d'Aquin. — Fédération Gymnastique et Sportive des Patronages de France. — Predlog naših francoskih bratov Zveza slovenskih telovadcev Orlov z velikim veseljem pozdravlja in se bo v svoji prihodnji seji, ki se vrši jutri v Kamniku, o tem posebič posvetovala. Našla se bo brez dvoma primerna in konkretna oblika prisrčne zveze s katoliškimi francoskimi mladenci, prvoboriteli kršč. misli v veletrdnjavi svobodomiselnosti in se bodo podrobnosti objavile v »Mladosti«. Drug od drugega se bomo gotovo veliko naučili in skupno sledili vzvišenim ciljem, ki jih imamo. Saj nas vežejo kot Slovence in katoličane velike simpatije do visokonarjenega francoskega naroda, posebno pa do tistega dela njegove mladine, ki kljub jakobinskemu preganjanju neomajno stoji na braniku vere in Cerkve ter dela na preporodu Francije. Dieu protège la France! — Na zdar francoskim bratom!

+ Nemški most med Spielfeldom in Mariborom. Südmärka, Schulverein, nemški denarni zavodi, južna železnica in razne gospodarske organizacije delujejo strastno na ponemčevanju občin med Mariborom in Spielfeldom, da bi zgradile takozvani nemški most do Drave. Vodstvo srednještajerske südmärkine župe v Lipnici je sklenilo dne 18. t. m., da bo stavilo glavnemu vodstvu Südmärke predlog, naj naseljuje Südmärka na Štajerskem za sedaj Nemce edino v teh občinah in naj je njen glavni smoter, da spravi v nemške roke vse občine, ki tvorijo most med Mariborom in nemškim ozemljem. Slovenci, pomagajte svojim bratom ob meji!

+ Slovensko katoliško akademsko društvo »Danica« na Dunaju ima v sredo, dne 5. maja 1909, svoj drugi redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odborovo. 3. Slučajnosti. Lokal: Trötter »Zum Magistrat«. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

+ Celih osem Sokolov je v nedeljo, dne 2. maja, prikorakalo na Ig, dasi jih je bilo samo iz Ljubljane napovedanih 50. Kajpada, zblali so se »bratje« dežja, da bi jim ne zmohil junaške kože. Naših Orlov je pa ravno ta dan 50 korakalo v Dobrovo, kjer so ustanovili odsek in priredili javno telovadbo. Osem Sokolov iz Ljubljane pa na Igu seveda ni nič telovadilo, ampak so se, komaj so prišli, šli sušit oziroma močit v gostilno. Ižanski fantje, ki so člani ondotnega krepkega Orla, so menili, naj bi ljubljanski Sokoli šli saj na drevesa plezat, da bi bili hrošče doli strelji, ko jih je letos toliko. Ižanski Orel si gradi »Dom«, ki bo letos v jeseni že stal. Na zdar!

+ Vodovod Cirknica-Rakek. Začetkom tekočega leta je vlada za zgradbo vodovoda Cirknica-Rakek dovolila običajnih 40 odstotkov državne podpore, obenem pa zahtevala za to podjetje deželni zakon. Ker pa se morda deželni zbor snide šele meseca septembra, moglo bi se

delo pričeti šele prihodnje leto. Po posredovanju poslancev je deželni odbor naprosil vlado, naj dovoli, da se delo razpiše in prične s pogojem, da deželni zbor posledobno sklene potrebni zakon. Deželna vlada je priporočila to prošnjo poljedelskemu ministrstvu, katero je že minoli petek prošnji ustreglo. Ta teden pritrdi prošnji še finančno ministrstvo in v kratkem bode mogoče delo razpisati.

+ Slovenska kmečka zveza za ko-
devski okraj je imela v nedeljo popoldne lep dan na Robu. Poročal je državni poslanec Jaklič o deželnem in državnem zboru. Shod je izrekel soglasno zaupnico poslancem S. L. S. in njenemu načelniku dr. Sustersiču.

+ Shod na Šenturški gori. V nedeljo 9. maja, se vrši na Šenturški gori javen političen shod. Poroča g. deželni odbornik prof. Evgen Jarc. — Dnevni red: 1. Delovanje deželnega zbora kranjskega. — 2. Starostno zavarovanje. — 3. Slučajnosti. — Sosedje, pridite na shod!

+ Bum, bum! »Tovariš« vabi liberalne kolege in kolegije na skupščino s temi-le besedami: »Narodno napredno učiteljstvo pokaži posebno letos, da je solidarno v svojem stremljenju, da se ne umakne niti za ped s strogo začrtane poti, ki vodi do zaželenega cilja. Pokažimo, da se ne strašimo silnih persekucij na naše vrste! Pokažimo, da nas ne oplaší beg neznačajnih koristolovcev v naročje reakcionarnih in nazadnjaških strank, ki hrepene po oni minuli predtopni dobi, ko je bil učitelj mežnar in ponižen farovski sluga. Zato vsi na krov za napredek in čvrst razvoj narodnega šolstva in za svobodo našega stanu. Vsak zaveden učitelj in zavedna učiteljica naj pohiti v Maribor tiste dni!« — To bo vleklo! V Maribor bodo šli vsi, ki nočejo biti mežnarji in mežnarice, farovski slugi in farovške dekle. — Srečno rajžo!

+ Topničarsko strelišče pri Trnju. Z Dunaja se nam poroča: Vojaška uprava se je odločila, da pri Trnju v šentpeterski občini na Krasu napravi novo strelišče za topničarje. V ta namen hoče dobiti v zakup potrebna zemljišča. Obravnava se vrši dne 2. junija dopoldne v Trnju.

+ Hrvaška šolska družba se snuje v Osieku, imenovati pa jo hočejo »Strossmayerjevo družbo«. Družba je postala silno potrebna, ker je mažarsko »kulturno« društvo »Julian« na Hrvaškem osnovalo že 73 šol, od teh 70 samo na Slavonskem, kjer je naseljenih 60.000 Mažarov in 100.000 Nemcev. Novo hrvaško šolsko društvo treba seveda toplo pozdraviti, samo to se nam zdi, da so se precej pozno nanje spomnili.

— Poštne vesti. Imenovani so: za poštne konceptnega praktikanta absolvirani pravnik Artur Carli, za poštarja II. razreda poštni aspirant Fran Guštin za Metliko, za poštne praktikante Jožef Ružič v Pulju, Konrad Uršner in Franc Volc v Ljubljani. Poštni oficijant J. Spanjol je dobil mesto poštne ekspedijenta v Ičici.

— Kranjsko vino v Pragi. Izvoz naših, zlasti vipavskih vin na Češko in na Moravsko čedalje bolj raste in se bode gotovo še bolj razvil, ko se bodo vinogradniki poprijeli pravičnega kletarjenja. Prva vipavska vinarska zadruga je ustanovila v Pragi že zalogo svojih vin in v kratkem otvori tam svojo lastno vinarno v sloveči starodavni patricijski hiši »u Vejvodu« (pri vojvodi). Da se češko občinstvo, zlasti pa vinski trgovci, vinarnarji in gostilničarji še bolj seznanijo z našimi vini, zlasti pa da se informirajo, kje in kakšne vrste vina na Kranjskem rasto, priredi novomeška podružnica kmetijske družbe kranjske v Pragi od 29. t. m. do 6. junija deželno razstavo kranjskih vin s pokaševanjem istih. Te razstave se udeležijo kakih 25 naših najboljših vinskih producentov in zadrug, ki razstavijo 30 do 40 vrst vina iz raznih krajev, tako da bodo vsi tipi naših vin zastopani. Vse priprave so že v tiru in lokal že najet, vina se pa odpošljejo že 10. t. m. v Prago. Razstavo in preskuševanje bo vodil na lici mesta osebno gospod vinarski nadzornik B. Skalický, ki bo dajal interesentom tudi strokovna pojasnila in informacije glede nakupa vin itd. Upajmo, da ta prirediteljska znatno pripomore k povzdigu eksporta naših domačih vin, ki gredo letos že tako težko v denar. Gotovo bodo tudi vsi merodajni faktorji to važno prireditev vsestransko podpirali.

— Umrl je v soboto na Dunaju po daljši bolezni vpokojeni dvorni sluga Fortunat Klun, nečak pokojnega poslanca Kluna.

— Nova tovarna lanenega olja v Medvodah. Danes se je vršil komisionelni ogled nove tovarne lanenega olja, katero zida g. M. Ivančič, veletržec v Medvodah. Ker se bode počela nova tovarna izkjučno z izdelovanjem namiznega olja, o kaki konkurenci tamošnjim oljarnam ne more biti govora. Pač pa zamore nova ta industrija koristiti našim živinorejcem, ker bodo ti lažje in ceneje dobivali lanene tropine kot izvrstno krmo mlečni živini. No-

va oljarna prične s svojim obratom že meseca junija t. l.

— **Umri** je v Gučki Gori eden najpri- ljubljenejših bosanskih frančiškanov gvar- dijan Jako Matkovič. — V Trstu je umrl trgovec Ivan Kuret. — V Bazovi- ci je umrl gostilničar gospod Anton Obersnel.

Mesečni padel z okna. Fran Igoršič, 24letni poštni uradnik v Trstu, je v soboto ponoči, ko je v spanju hodil po svojem stanovanju in stopil na okno, padel na uli- co. Poškodovan se je na raznih delih te- lesa. Odvedli so ga v bolnišnico.

— **Samoumor.** Marija Kante, stara 34 let, je v Trstu, ko se je nahajala s svo- jim soprogom v neki vinski zalogi, izpila dozo karbolne kisline. Poklicali so zdrav- niško postajo, ki jo je spravila v bolniš- nico, kjer je dve uri pozneje umrla.

— **V tujini umorjen.** V Pueblo, Colo., je nek zločinec s kladivom ubil 25 let sta-rega Slovenca Antona Selana, doma iz Gorenje Slivnice pri Šmarju.

— **Imenovanje.** Poštnim vežbenikom v Gorici je imenovan abiturient Anton Kogoj.

— **Smrtna kosa.** Predvčerajšnjem je umrla v Curihu (v Švici) gospa Josipina Karis, sestra naše gospe Maše Gromove.

— **Vožnja z avtomobilom med Sežano in Opčinami.** Z dnem 1. maja so se za-čele redne vožnje med Sežano in Opči- nami z avtomobilom, ki ga je nabavila ob-čina sežanska. Tej uvedbi je namen, da podpira in pospešuje promet z izletniki.

— **Zima v majniku.** V švicarskih go-rah je tako oster mraz kot v najhujši zimi. Sneg je zapadel globoko v dolino. Težak sneg leži na cvetočih drevesih. Iz Benetk poročajo, da je ondi mraz kot po zimi. V Belluno je padel sneg. Tudi s Francoskega se poroča, da je sneg napravil mnogo škode. Majniški korzo na Dunaju je mo-ral vsled dežja in mraza izostati.

— **Železnico skozi Ture** otvorijo dne 1. julija. Slavnostna vožnja se prične v Beljaku in konča v Solnogradu.

— **Vse one, ki so dobili pisma od »Ljudskega odra«** prosimo blagohotnega takojšnjega odgovora.

Štajerske novice.

Š 18 shodov je priredila preteklo ne- deljo »Slovenska kmečka zveza«. Na shodu v Nazarju in Kobarju je govoril tudi poslanec Demšar.

Š **Lep kandidat** je radenski Zemljič. Zadnje nedeljo je priredil shode v Kani- ni in Rušah, v Št. Ilju ni zboroval. Na teh shodih je svojim brumnim poslušalcem odkril senačno vest, da je srečal dr. Koro- rošca, ki se je v kočiji peljal v Št. Ilj, da razbije njegov shod, ki ga je nameraval v Št. Ilju imeti. Kaj vse ne pove ta do- mišljavi Zemljič? Naši bralci pa naj be- rejo v drugi notici, da je dr. Korošec to nedeljo imel tri shode, v konjiškem okraju, tedaj ga Zemljič nikakor ni mogel srečati. Ali ima Zemljič tako bujno domišljijo, da vidi nekaj, česar ni, ali pa smatra svoje poslušalce za take tepce, da jim lahko na- tveze kakršnekoli neumnosti. Ali hoče z neresnico priplezati na poslanski stolec? In se oglasi jih sto: »Zemljič poslanil ne bo!«

Š **Ruše.** Shod Zemljiča je bil brezpo- memb. Govori vedno eno in isto. Nje- govih stotaki, ki jih je izdal pri zadnjih vo- litvah za Roškarija, mu najbolj leže na srecu. Da jih tako dobi nazaj, bi rad prišel v Gradec. Kaj pa, če bi se gospod Zemljič obrnil na »Südmarko«? Če da advoka- tom podporo, ki itak dobro služi, se bo mogoče usmilila še vas. Poskusite. Za Zemljičevo kandidaturo je glasovalo 8, berite in tiskajte o s e m oseb. Kaj hujše- ga se ni zgodilo.

Š **Volivcem splošne kurije v mestni in trški skupini spodnještajerski** (Maribor, Celje, Slov. Gradec, Brežice, Ptuj, Ljuto- mer itd.) priobčuje »Straža«: Gospod Ivan Rebek, ključavničarski mojster v Celju, je oficijelno izjavil naši stranki, da kandidira na skupni slovenski program, da hoče spoštovati naša načela. — Somiš- ljenci! 7. maja vsi na krov, da Slovenci pokažemo svojo moč nasproti socialnim demokratom in nemškimi prenapetostem! Spomnite se septemberskih dogodkov! Vsi na delo in agitacijo za slovenskega kandidata, ki je: Ivan Rebek, ključav- ničarski mojster v Celju.

Š **V Bučah**, katere so naprednjaki pro- glasili za svoje, je dne 2. t. m. »Slovenska kmečka zveza« sijajno zborovala. Predse- doval je shodu gospod župan Franc Bah, ki je prišel skoro z vsemi občinskimi odborniki, ki so s tem manifestirali, kateri stranki pripadajo. Volivcev je bilo do 300, ki so vsi navdušeno odobraval delo »Slo- venske kmečke zveze« in govore njenih kandidatov gg. Franca Pišek in dr. Fr. Jankovič.

Š **Shodi nemškutarskega kandidata Kresnika** so se v nedeljo vsi ponesrečili.

Š **Šolski štrajk** imajo v Št. Vidu nad Valdekom. Štrajka se udeležujejo vsi šol- jarji, izvzemši otroke dveh prijateljev učitelja. Vzrok je nečuvno ravnanje učite- ljevo, o kojem sta že davno obveščeni poli- tična in šolska oblast.

Š **Promoviran** je bil na graškem vse- učilišču za doktorja modroslovja gospod Jakob Kelemina.

Š **Knjigovodski tečaj za krojače.** Obrtno pospeševalni zavod za Štajersko priredi meseca maja in junija knjigovod- ski tečaj za krojače v Gradcu.

Š **Samoumor bivšega župana radi iz- gubljenе pravde.** V ormoški okoliici so na- šli v nekem gozdu na drevesu obešenega posestnika Franceta Ivanuš, nekdanjega župana v Kagu. V samomorilčevem žepu so našli sodniške spise o neki pravdi, ka- tero je izgubil Ivanuš in pismo, v kate- rem prosi ženo oprostjenja, da si je vzela življenje, »ker na tem svetu ni nobene pravice«.

Š **Ubil se je sin sodnega svetnika Smoleja** v Celju, ki je bil pri mornarici. Padel je z glavo tako nesrečno na nek žebelj, da je umrl.

Š **Šolske vesti.** Za defin. učitelja na šolo v Rečici pride dosednji učiteljski suplent Franc Horvat, za def. učiteljico v Velenju je imenovana tamošnja su- plentka Berta Brence, za def. učite- ljico v Št. Rupertu v Slov. goricah je imenovana gđena Felic. Škerjanc, na šoli v Št. Juriju pa prov. učitelj istotam Mat. Perger.

Š **Pri volitvi v ptujski okrajni zastop** je v skupini kmečkih občin propadla šta- jerskijanska lista.

Š **Zaročil se je** v Gradcu g. dr. Hof- bauer z gospodično Tildo Fünkovo, trgov- čevo hčerko.

Koroške novice.

k **Zasedanja koroškega deželnega zbora** meseca maja menda ne bo, ker temu nasprotuje osrednja vlada.

k **Nemška nestrpnost.** Občinski za- stop v Landskronu je razposlal vsem gos- tilničarjem sledeče okrožnice: Občinski odbor je v svoji seji dne 22. februarja 1909. sprejel sledeči sklep: Gostilničarjem je znanprej prepovedano v svojih gostil- niških prostorih ob proščenju, gostijah, plesnih veseljah in drugih zabavnih pri-reditvah rabiti češke godce za godbo. Gostilničarji, ki ravnajo proti temu skle- pu, morajo plačati globo 10 kron za ubo- žni fond. Ta sklep je naperjen proti kosten- berškim godcem, ki so se priselili s Češ- kega, sedaj našli na Koroškem že drugo domovino in ki pri vseh volitvah volijo z Nemci. Storjen je iz strahu, da bi morda teh par čeških godcev nemško-slovensko Koroško čehiziralo.

k **Strela je ubila** sedem glav govede in enega prešiča posestniku Nikolaju Ehrlichu v Ukvah.

Ljubljanske novice.

lj **Srebrno poroko** praznujeta jutri občesposlovanji mesarski mojster in po- sestnik gosp. Fran Žan in ljubezniva njegova soproga gospa Katinka Žan. Naše najiskrenejše čestitke z željo, da bi siavljence čvrsta in zdrava dočakala tudi zlato in demantno poroko!

lj **Ljubljanska obrtna nadaljevalna šola** se s prihodnjim šolskim letom pre- ustroji ter se preseli na štiri ljubljanske ljudske šole. Prvi oddelek »Splošna obrt- na nadaljevalna šola« bo na Vrtači v mest- ni deški ljudski šoli, »Strokovna nadal- evalna šola za mehanične in tehnične stva- ri« bo v Komenskega ulici, »Strokovna nadaljevalna šola za stavbinske obrti« bo na Cojzovi cesti, »Strokovna nadaljevalna šola za umetno oblačilne obrti« bo pa na Vrtači na mestni nemški ljudski šoli.

lj **Prešernov spomenik** bo dobil ze- leno ozadje.

lj **Tepež pri Steinerju.** V soboto po- noči so se bili v Steinerjevi gostilni na Opekarski cesti sprli štirje dragonci, dva železovoljarja in en zidar in si slednjič sko- čili v lase. Dragonci so potegnili sablje ter začeli z njimi nabijati civiliste, ki so se pa tudi po svoje revanžirali. Železovoljarja sta bila poškodovana po glavi, ustih in hrbtu, zidar jo je dobil po levi roki, dva dragonca sta pa bila tako poškodovana, da sta morala v garnizijsko bolnišnico. Gostilničarju so pobili šip in steklenic to- liko, da ima 86 kron škode. Zadeva pride pred sodišče.

lj **Srebrna poroka.** Gospod Alojzij Banovec, zvonarski livar, in njegova soproga Marija obhajata danes srebrno poroko. Srečni zakon je Bog blagoslovil s 24 otroci. Še mnogo najsrečnejših let!

lj **Umrl** so: Marija Brodar, delavka, 52 let, Jenkove ulice 11; Marija Sterlekar, zasebnica, 76 let; Elizabeta Škerjanc, gos- tija, 58 let; Marija Savenc, mizarjeva hči, 14 mesecev, Karunove ulice 4; Slavka Zajec, črkostavčeva hči, 7 mesecev, sv. Petra cesta 56; Josip Osredkar, zidarjev sin, 1 leto; Andrej Goja, delavec, 62 let.

lj **Danes je nastopil** gospod Dragotin Šmuc tridnevni zapor, v katerega je bil obsojen, ker je zaklical vojaški godbi: »abzug!«, ko je igrala na predvečer ce- sarjevega jubileja pred palačo deželnega predsednika. Ko odsedi te tri dni, pa bo rešena čast vojaški godbi.

lj **Površnik izginil.** Pomožni uradnik tobačne režije g. Leopold Klešnik je imel

dné 2. t. m. opraviti v plačilnem uradu pri finančnem ravateljstvu. Vstopivši v pi- sarno si sleče površnik in ga obesi, potem pa gre po svojem poslu k merodajnemu uradniku. Ko je pa hotel oditi, mu je bil površnik že izginil.

lj **Z odra padla.** Včeraj popoldne je padla s tri metre visokega odra pri stavbi Ivana Ogrina na Privozu 66-letna delavka Apolonija Pirnatova iz Trzina ter je pr- padcu zadobila težke notranje poškodbe. Bila je z rešilnim vozom prepeljana v de- želno bolnišnico.

lj **Seja odbora »Ljubljane«** jutri po- pevski skušnji.

Razne stvari.

Brzjavljenje na zvezdo Mars. Iz Bos- stona poročajo: Profesor William H. Pic- kering, ki predava na harvardskem vse- učilišču, naznanja, da bode v prihodnjem juliju človeštvu naše zemlje mogoče ob- čevati s prebivalci planeta Marsa, ako je tam sploh kako živo bitje z razvitim umom. V juliju se namreč planet Mars približa zemlji za 5 milijonov milj tako, da bode od nas oddaljen le 35 milijonov milj. Brzjavljenje na mars po načinu ime- novanega profesorja bi veljalo 10 milijon. dolarjev, kajti treba nabaviti povsem no- ve instrumente in ogledala, s katerih po- močjo bode potem lahko prebivalcem na marsu dati tako znamenje, da bodo nan- odgovorili, ako je sploh kako življenje na Marsu. Med tem, ko vsi zvezdoznanci na svetu sedaj skrajno skrbno opazujejo gi- banje Marsa in ko so v zvezdarnah v Flagstaffu, Ariz., in v Peru pripravljena nova odkritja na imenovani najznamenit- ejši zvezdi, katera je po mnenju vseh učenjakov skoraj gotovo obljudena, izde- luje profesor Pickering aparat, s katere- ga pomočjo bode mogoče občevati z Mar- som, kakor hitro se zemlji približa. V to svrhu izdeluje profesor aparat, ki obstoji iz raznih ogledal, ki bodo sestavljena tako, da bodo tvorila neke vrste reflektor, ki bode okrenjen proti Marsu. Ta re- flector bode tolik, da bode pokrival četr- štirištirjaške milje veliko zemljišče in iz nje- ga bode solčna svetloba lahko odsevala 40 milijonov milj daleč. Reflector bode moral stati na veliki osi, katera mora stati paralelno z zemsko osjo. Za gibanje tega reflektora bode skrbeli posebni motorji.

100 ruskih častnikov aretiranih. Na- čelnik moskovske intendature je zasledil v računih, da je bila zgradba topničar- skega strelišča pri Moskvi štirikrat za- računana. Aretiranih je radi tega do 100 ruskih častnikov in častniških uradnikov.

Žrtve viharja. Iz New Yorka poro- čajo: O zadnjih viharjih se sedaj poroča, da je vihar najhujše divjal v dolni Missis- sippi. Človeških žrtev je 202. Škode je 10 milijonov dolarjev. Na jezeru Erie se je potopilo šest parnikov z 38 osebami.

Tornado v Clevelandu. Milijon dolar- jev škode. V Clevelandu je divjal pravi tornado, in sicer si hitrostjo po 100 milj na uro. V mestu je vladala tema kakor po- noči. Vse polno dreves je veter izruval in mnogo lesenih hiš se je podrlo. Pri tem se je neprestano bliskalo in strela je na raz- nih krajih užgala mnogo poslopij. Veter je vrgel neko žensko v nek ribnik, kjer je utonila. Tri nedašne osebe so bile ubite vsled padajočih predmetov, katere je od- trgal veter od raznih hiš. Tudi je vihar odnesel mnogo streh in na pokopališčih se je podrlo mnogo nagrobnih spomenikov. — **Tudi drugod v Ohio** je napravil vihar velikansko škodo, tako da jo cenijo na najmanj milijon dolarjev. Kakih 50 ljudi je bilo več ali manj ranjenih.

Zverinski deček. V Opelousas, La., v Ameriki je ostavila mačeha dvanaestlet- nega dečka Tom Godfreyja doma z nalo- gom, naj pazi na mlajše njene otroke. To je dečka nepopisno vjezilo in tako je naj- mlajšega otroka vrgel med prešiče v svi- njak, dočim je oba druga otroka napadel s sekuro in ju smrtno ranil. Ko se je mati zvečer vrnila domov, je našla najmlaj- šega otroka pri prešičih, kateri so mu od- grizli roke in noge.

Rokovice iz podganjih kožic. V Lon- donu se industrija rokovic, ki so izdelane iz podganjih kožic, vedno bolj razširja in so samo tekom lanskega leta izdelali za 200.000 dolarjev takih rokovic. Iste kože se rabijo tudi za vezanje knjig, za okvire slik in slične predmete. Siromašnejši sloji ljudstva se sedaj marljivo bavijo z lovom na podgane in skoraj vsak tak lovec za- služi na dan po 90 centov.

Štrajk zdravnikov v Budjejevicah je končan; okrajna bolniška blagajna je pri- volila v vse zahteve zdravnikov.

40.000 litrov ružavih hroščev so uni- čili šolski otroci v Korneuburgu. Magi- strat je namreč razpisal nagrado 4 stotink za vsak liter hroščev in mladina se je po- žurila, da jih zasluži. Koliko koristi imajo pri tem razni nasadi?

Boj za nevesto. Iz Pittsburga v Ame- riki poročajo: V Manifoldu, bližnjem pre- mogarskem mestecu, se je vršil boj, v ka- terem je bilo šest oseb ranjenih, dve od njih smrtno. Ti ljudje so vsi snubili neko Lizzie Mozeka. Da prepreči razpor, je oče deklčin predlagal, naj odloči žreb. To

se je zgodilo in premogar Chenzo je bil srečnejš. Žal, da se njegovi tekmeči niso mogli s tem pomiriti, nastal je boj z bodali in revolverji, in vsi snubači so bili bolj ali manj ranjeni.

Znanost in umetnost.

* **Slovarček k izbranim Ovidijevim pesnim Sedlmayerjeve izdaje.** Sestavil Anton Dokler. Ljubljana 1909. Opozar- jamo na ravnokar izišli slovarček k Ovi- du, ki je izboren pripomoček za gimnazij- ce. Slovarček je tako urejen, da podaja slovar k posameznim pesnim, torej jako praktično. — Cena 1 K 90 vin. — Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljub. jani.

* **Slike sv. očeta in prevzvišenega knezoškofa Antona Bonaventure** se dobé v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Veli- kost 55 1/2 x 45 1/2. — Cena 14 K, z okvir- jem vred 20 K.

Telefonska in brzjavna poročila.

TRGOVSKI POMOČNIKI IN DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 4. maja. Zbornica nadaljuje debato o trg. pomočniškem zakonu. Vče- raj je nemški krščanski socialc Schmidt predlagal, naj bi v mestih, ki imajo nad 25.000 prebivalcev opoldne imeli trgov- ski pomočniki odmora eno uro in pol, v mestih, ki imajo manj prebivalstva kot 25.000 pa eno uro. Kršč. socialc Bau- chinger je predlagal, da morajo trg. po- močniki po svojem dnevnem delu imeti 11-urni nepretrgani počitek.

Dunaj, 4. maja. V današnji seji je drž. zbornica končala debato o delavnem času v trgovinah ter je v drugem in tretjem branju sprejela zakon. Sprejet je bil manjšinski predlog, da naj imajo trg. po- močniki po delu 11-urni nepretrgani počit- tek ter predlog odseka, ki določa opoldan- ski odmor, ako imajo trg. pomočniki hra- no izven trgovčeve hiše z 1 1/2 uro, ako na trgovčevem domu pa 1 urni odmor. Spre- jeta je bila tudi točka, kedaj morajo biti trgovine zaprte. Vprašanje je, če bo go- sposka zbornica temu zakonu pritrdila. Nato je zbornica pričela debato o vladnih finančnih načrtih.

CESAR V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 4. maja. Cesar ostane tu do prihodnjega torka. Vsak dan sprej- me dva ali tri ogrske politike. Radi do- hoda nemškega cesarja na Dunaj bo re- šena ogrska križa skoro gotovo še-le v drugi polovici meseca maja.

SPREMENBA V ANGLEŠKI ORIENTNI POLITIKI.

London, 4. maja. Po svojem povratku v London bo kralj Edvard dal svoji diplo- maciji važne instrukcije o orientski poli- tiki. Kralj Edvard je za časa svojega bi- vanja v Italiji dobil važno obvestilo, da se pripravljajo v politiki turške države važne izpremembe.

MIR V MALI AZIJI?

Carigrad, 4. maja. Vali iz Adane po- roča, da se je položaj izboljšal. Tudi v Mersini je mir. Poveljniki tuh ladij so valija obiskali in mu čestitali, da je vpo- stavil red.

NEVARNA ZNAMENJA V CARIGRADU.

Carigrad, 4. maja. Med nižjim ljud- stvom se opaža neko gibanje proti novim oblastnikom. Zdi se, da ne odobrava kr- vavih sodb. Mladoturki nikomur ne za- upajo.

Carigrad, 4. maja. Baja hočejo raz- pustiti parlament, da se rešijo vseli težav. Menda neke velesile tudi posredujejo za Abd ul Hamida in za ostale ujetnike. Novi sultan še ni slovesno investiran, vsled če- sar se mu tuji diplomati tudi še niso pre- stavili.

Carigrad, 4. maja. Korespondenca, ki so jo našli v Jildicu, poha'a od cesarja Vil- jema II. Abd ul Hamid je Viljemu obljubil velike politične in finančne koncesije, ako mu pomaga vreči mladoturke.

NEMIRI V ALBANIJI.

Carigrad, 4. ma'a. Staroturški nemiri so se pojavili menda zgolj v Valoni, ka- mor je odšlo vojaštvo. Vendar pa se je tudi v Argirokastru pojavilo novemu re- žimu nasprotno gibanje. V Santi Quaranta je prišlo do spopadov med Turki in krist- jani.

BREZVLADJE V TURČIJI.

Carigrad, 4. maja. Ministrstvo bo ju- tri demisioniralo in prevzame vladno naj- brž Hilmi-paša. Drugi pravijo, da hočejo mladoturki imenovati državne podta'nike, ki bi bili vzeti iz srede poslancev in bi tvorili nekatere nadzornike ministrov. Zelo treba dvomiti, da bi se našli ministri, ki bi hoteli pod temi pogoji delati.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 4. maja

Pšenica za maj	14 12
Pšenica za oktober l. 1909.	11 86
Rž za april l. 1909.	9 36
Oves za april	7 55
Koruzza za maj l. 1909.	7 67
Efektiv: vzdržno.	

Ravno dospelo 3000 kom. dežnih plaščev za hribolazce od K 8— in višje do najfinejše kakovosti.

Ogromna zaloga športnih in modnih oblik, površnikov, posameznih hlač in modnih telovnikov za gospode. — Velika izbira prašnih plaščev za dame. — Cene zmerne nizke!

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatelj na dom sprejema restavracije „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Zlato svetilje: Berlin, Paris, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
st. št. 11. sred.
stvo

Soydin

Izdelovatelj
O. Soydin

Ljubljana, Spital-Stritarjevo ul. 7

APNO se dobi vedno v

Podmolniku; naročila sprejme **FRANCE LIPAH** v Dobrunji št. 67 pri Ljubljani. 1233 3-1

Gospodična z lepo pisavo, dobra račun. ki zna dobro pisati, želi dobiti prim. službo v neki pisarni, prodajalni ali pa kot pomoč gospodinj pri neki boljši rodbini. Naslov pri upravi lista. 1241 2-1

ŠIVILJE

se sprejmejo za novo podjetje. Lahko delo, dober zaslužek. Zglasiti se je osebno na **Privozu št. 3** v Ljubljani. 1225 3-1

Šivilje in vajenka se sprejme takoj in v 1212 trajno delo. 3-1

MODNI-SALON SETING
Wolfsove ulice 5, II. nadstropje.

Tacitol

zobozdravnika Avgusta Schweigerja.

najboljša tinktura za zobe na svetu

Dobrota za človeštvo. 1220 4-1 Nikakega zobobola več.

Vse podrobnosti pove popis, ki je pridejan vsaki steklenici.

CENA STEKLENICI 1 K 60 v.

Dobiva se v lekarnah gg. Trnkoczy, Bohinc, Mayer, Piccoli, v drožeriji Kanc in v vseh večjih trgovinah.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. dnevni tlak 735,0 mm

Dni	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura v Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavine v mm
3	9. zveč.	737,8	5,6	sr. jvzh.	del. jasno	
4	7. zjut.	33,5	5,3	sl. jvzh.	oblačno	0,0
	2. pop.	32,5	11,6	sr. svzh.	dež	

Srednja večernja temp. 6,8, norm. 12,4

H. Volk, kemična pralnica Šoštanj, Štajersko

se priporoča za snajenje vsako-
vrstnih oblik itd. Cene primerno
nizke. Delo solidno in se tekom tedna izvrši.
Sprejemalnica za Ljubljano pri I. Magdleni,
krojaču, Miklošičeva cesta 10.
690 30-1

Naznanilo.

S 16/5
221

V konkurzno maso Rudolfa Zore-ta, bivšega trgovca na Jesenicah, spadajoče, dosedaj še ne izterjane terjatve v skupnem znesku 11823,15 K se bodo brez jamstva mase za njih resničnost in izterljivost potom javne dražbe proti takojšnjemu plačilu na roke oskrbnika mase dr. M. Pirca prodale pri deželnem sodišču v Ljubljani v razpravni dvorani št. 123.

dne 6. majnika 1909

dopolodne ob 10. uri in sicer tudi pod nominalno vrednostjo.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1909.

Dr. M. Pirc s. r.

upravitelj konkurzne mase.

1215 2-1

Naznanilo prodaje.

Upniški odbor konkurzne mase **FRANA PLETERSKY**, trgovca v Ljubljani, Pogačarjev trg št. 1 sklenil je v svoji seji dne 20. aprila t. l. vse v konkurzno maso Frana Pletersky spadajoče trgovsko blago in opravo, nahajajočo se v prostorih trgovine v Pogačarjev trg št. 1 prodati

ofertnim potom

najboljšemu ponudniku.

1174 6-1

V konkurzno maso spadajoče premičnine so sodno cenjene, in sicer:

1. oprava trgovine na 377 K 90 v
2. manufakturno blago 7751 » 97 »

dočim znaša sodno ugotovljena fakturna vrednost istih, in sicer:

- ad 1. oprava trgovine 1070 » — » in
- ad 2. manufakturno blago 12202 » 84 v.

Ponudniki, ki reflektujejo na te predmete, stavijo naj svoje ponudbe pisмено v zaprtem kuvertu z zaznambo »ofert Pletersky«, najkasneje

do 10. maja 1909

na upravitelja konkurzne mase dr. Karl Trillerja, odvetnika v Ljubljani ter objednem vpošljejo kot varščine za premičnine ad 1. 37 K 79 v in ad 2. 775 K 19 v, kjer dobijo tudi vsa nadaljna pojasnila ter dovoljenje za pregled predmetov. Upraviteljstvo konkurzne mase pridržuje si pravico sprejeti ali pa odkloniti najvišji ponudek tekom osmih dni po odobrovi seji, sklicani v svrhu odobritev ponudb.

Cenilni zapisnik se lahko vpogleda pri deželnem sodišču v pisarni g. konkurznega komisarja ali pa pri konkurzern upravitelju dr. Karl Trillerju, odvetniku v Ljubljani.

Upravitelj konkurzne mase **dr. Karl Triller**

odvetnik v Ljubljani, Dalmatinove ulice št. 7.

Zavod za pohištvo in dekoracije

Fran Doberlet,

Ljubljana, Franciškanske ulice št. 10.

USTANOVLJENO LETA 1857.

Pohištvo vsake vrste od najenostavnejšega do naj-
umetnejšega. Skladišče tapet, oboknic okenskih karnis
zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga
i. t. d. Enostavne in razkošne ženitne opreme v naj-
solidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopališč.

TELEFON ŠT. 97.

Podružnice
Spiljet, Celovec

- in Trst -
- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjevo ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun ter je obrestuje po čistih $\frac{1}{2}\%$
priporoča promese na
3% zem. kred. srečke II. a K 5.50, zrebanje 5. maja glav. dob. K 60.000 | 4% og. hipot. srečke a K 4.— zrebanje 15. maja glav. dob. K 70.000
3% „ „ „ I. a „ 4.50, „ 15. maja „ „ „ 90.000 | og. premijske srečke polovice a K 12.— 15. maja „ „ K 200.000

Podružnice
Spiljet, Celovec

- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 200.000. -

IZPELJAVA

vseh poslovnih transakcij.

Izdajanje čekov, nakaznic in

KREDITNIH PISEM

za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA

DUNAJ „**MERCUR**“ Wollzeile 1

OSREDNJA MENJALNICA: DUNAJ I. WOLLZEILE 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Moravski Zumb-
berg, Mödling, Novi Jičín, Plzeň, Praga, Liberec, Cvetava.

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,

akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d.

Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih

= srečk in vrednostnih papirjev, =
Prospekte in cenike premij zastonj in franko.